

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 660/2025-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Mgr. Drahoslavom Potočekom, advokátom, Čajakova 5, Košice, proti uzneseniu Mestského súdu Košice sp. zn. 38Cos/2/2024 z 10. septembra 2025 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **odmieta**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 10. októbra 2025 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva vyjadriť sa ku všetkým dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím označeným v záhlaví tohto uznesenia, ktoré navrhuje zrušiť a vec vrátiť mestskému súdu na nové konanie a rozhodnutie. Ďalej sa domáha uloženia zákazu mestskému súdu pokračovať v porušovaní práv sťažovateľa tým, aby o veci rozhodol bez jeho účasti alebo bez riadneho umožnenia uplatniť procesné práva, priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Sťažovateľ je žalobcom v konaní o ochranu osobnosti, ktoré je vedené na mestskom súde pod sp. zn. 38Cos/2/2024. Uznesením sp. zn. 38Cos/2/2024 z 3. júna 2024 bolo sťažovateľovi priznané oslobodenie od povinnosti zaplatiť súdny poplatok za návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, za odvolanie z 10. apríla 2024 a za žalobu na ochranu osobnosti, ktoré mestský súd odôvodnil tým, že príjem žalobcu mu neumožňuje vytvoriť si rezervu ani na zaplatenie časti vyrubených súdnych poplatkov bez toho, aby to neohrozilo jeho výživu a uspokojovanie ďalších životných potrieb. Mestský súd vychádzal zo žiadosti sťažovateľa o oslobodenie a z tlačiva na zdokladovanie pomerov žalobcom predloženého 6. mája 2024, v ktorom tento uviedol, že jeho jediným príjmom je invalidný dôchodok, v spojení s rozpisom jednotlivých mesačných výdavkov. Sťažovateľ taktiež

vyhlásil, že nie je vlastníkom nehnuteľností, motorového vozidla a nedisponuje finančnými úsporami (ďalej len „rozhodnutie o oslobodení“).

3. Žalovaný doručil mestskému súdu podanie z 3. septembra 2025 označené ako „*Upovedomenie súdu o dôležitých skutočnostiach/Podnet na odňatie priznaného oslobodenia od súdneho poplatku žalobcovi*“, ktorým oznámil mestskému súdu skutočnosti vzťahujúce sa na posúdenie majetkových pomerov sťažovateľa a navrhol prehodnotenie sťažovateľovi priznaného oslobodenia. Žalovanému bolo 1. septembra 2025 v konaní týkajúcom sa totožných strán vedenom na Mestskom súde Košice pod sp. zn. 36Cos/1/2024 doručené uznesenie, ktorým sťažovateľovi ako žalobcovi súd nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov z dôvodu, že tvrdenia žalobcu v žiadosti a v tlačive na zdokladovanie pomerov vyvolávajú pochybnosti. V danom konaní súd vykonaným šetrením zistil, že žalobca založil európske družstvo GOLDEN I.B., SCE., so sídlom u trojice 2, Smíchov, Praha, v ktorom je štatutárnym orgánom a zároveň predsedom správnej rady. Žalobca tak zamlčal výkon funkcie konateľa, ktorý je vždy odplatným, v nadväznosti na čo súd prijal záver, že u žalobcu nie je dôvod na oslobodenie od súdnych poplatkov. Žalovaný navrhoval, aby súd preskúmal úplnosť a pravdivosť sťažovateľom uvedených skutočností, na základe ktorého mu bolo priznané oslobodenie (ďalej len „podanie žalovaného“).

4. Mestský súd následne ústavnou sťažnosťou napadnutým uznesením sťažovateľovi odňal priznané oslobodenie od súdnych poplatkov so spätnou účinnosťou. Rozhodnutie odôvodnil tým, že zo spisu z konania vedeného pod sp. zn. 36Cos/1/2024 zistil, že žalobcovi nebolo priznané oslobodenie od súdneho poplatku z dôvodu zamlčania príjmu z výkonu funkcie štatutárneho orgánu družstva, ktorý je zo zákona vždy odplatný. Žalobcovi tak bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov na základe neúplných a skutočnosti nezodpovedajúcich údajov, ktoré žalobca uviedol v potvrdení o osobných a majetkových pomeroch. Mestský súd zastáva názor, že v žiadosti o oslobodenie je žiadateľ povinný splniť si povinnosť tvrdenia, ako aj povinnosť dôkaznú. Je tak na žiadateľovi, aby súd o svojich pomeroch informoval pravdivo a úplne a tieto tvrdenia následne hodnoverne preukázal. Súdom môže priznané oslobodenie odňať z dvoch dôvodov, a to (i) ak došlo k zmene pomerov majúcej za následok nedôvodnosť oslobodenia alebo (ii) ak súd dodatočne zistí, že pomery strany boli v čase priznania oslobodenia iné, než z akých súd pri oslobodení vychádzal. Keďže žalobca zatajil, že v čase podania žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov je štatutárnym orgánom v družstve a predsedom jeho správnej rady, jeho majetkové pomery boli iné, než z akých súd v čase rozhodovania vychádzal. Súdom tak rozhodol o odňatí žalobcovi priznaného oslobodenia, a to so spätnou účinnosťou (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ namieta, že mestský súd podanie žalovaného nedoručil sťažovateľovi pred tým, ako vydal sťažnosťou napadnuté rozhodnutie, čím sťažovateľovi odňal možnosť vyjadriť sa, predložiť dôkazy a opraviť tvrdenia žalovaného, čo malo priamy dopad do práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie tým, že na základe tohto podnetu sťažovateľa súd následne napadnutým uznesením odňal sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov, a to so spätnou účinnosťou.

6. Sťažovateľ však nemá žiaden príjem, žiadnu aktívnu spoločnosť ani majetkový prospech. Česká spoločnosť, na ktorú upozornil žalovaný, je dlhodobo neaktívna, pričom jej zrušeniu bráni smrť

jedného zo spoločníkov. Od roku 2018 nepodáva ani daňové priznanie, keďže nemá zdaniteľný príjem.

7. Sťažovateľ zásah do ním označených základných práv vzhláda v procesnom postupe mestského súdu spočívajúceho v nedoručení podania žalovaného, ktoré sťažovateľovi bolo doručené až spolu so sťažnosťou napadnutým uznesením, ku ktorému sa sťažovateľ nemal možnosť vyjadriť, čím došlo nielen k porušeniu rovnosti strán, ale tiež k porušeniu zákazu tzv. prekvapivého rozhodnutia. Keďže sťažovateľ sa k podaniu žalovaného (sťažovateľom klasifikovanému ako dôkaz, na základe ktorého mestský súd vydal napadnuté rozhodnutie) nemal možnosť vyjadriť, došlo tým aj k porušeniu práva sťažovateľa na vyjadrenie sa ku všetkým dôkazom.

8. Sťažovateľ osobitne namieta porušenie zásady kontradiktórnosti pri použití cudzieho spisu a porušenie zákazu svojvôle, keď sťažovateľovi neumožnil sa riadne procesne brániť proti zisteniam zo spisu vedeného na mestskom súde ohľadom iného konania.

9. Sťažovateľ namieta, že nebol preukázaný úmysel sťažovateľa uviesť nepravdivé údaje, rovnako tak nebol preukázaný príjem, ktorý by sťažovateľ zamlčal, ktoré by v súhrne odôvodňovali zmenu priznaného oslobodenia podľa § 254 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

10. Podľa sťažovateľa okolnosti prípadu odôvodňujú aj priznanie primeraného finančného zadost'učinenia vo výške 1 500 eur.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.1. K porušeniu základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy:

12. Podstata sťažnostnej argumentácie sťažovateľa smeruje k porušeniu ním označených základných práv tým, že mestský súd podanie žalovaného nedoručil žalobcovi na vyjadrenie, na základe ktorého následne sťažovateľovi napadnutým uznesením odňal priznané oslobodenie od súdnych poplatkov so spätnou účinnosťou.

13. Ústavný súd po oboznámení sa so sťažnosťou a jej prílohami uvádza, že protistrana žalovaného podaním informovala mestský súd o skutočnostiach majúcich vplyv na osobné a majetkové pomery sťažovateľa, o ktorých sa dozvedela z iného súdneho konania, a z ktorých mestský súd pri rozhodnutí o oslobodení sťažovateľa v tomto konaní nevychádzal.

14. Mestský súd následne vykonal šetrenie nahliadnutím do spisu vedeného na mestskom súde pod sp. zn. 36Cos/1/2024, z ktorého zistil skutočnosť, že sťažovateľ je štatutárnym orgánom a predsedom správnej rady družstva, z ktorého dôvodu sťažovateľovi v tomto konaní nebolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov.

15. Ústavný súd úvodom poukazuje na to, že oslobodenie od súdnych poplatkov v zmysle § 274 ods. 2 CSP umožňuje súdu kedykoľvek do právoplatného skončenia konania odňať priznané

oslobodenie, a to aj so spätnou účinnosťou aj z dôvodu, že pomery strany od začiatku neodôvodňovali priznanie oslobodenia.

16. Hoci sťažovateľ namieta porušenie svojho práva vyjadriť sa k dôkazu, na základe ktorého súd následne rozhodol, t. j. k podaniu žalovaného, ktoré sťažovateľovi nebolo doručené, na základe ktorého mestský súd mal vydať sťažnosťou napadnuté rozhodnutie, ústavný súd po oboznámení sa s odôvodením napadnutého rozhodnutia je toho názoru, že mestský súd dané rozhodnutie nevydal na základe podania žalovaného (ako tvrdí sťažovateľ), ale na základe skutočností zistených z úradnej činnosti postupom podľa § 186 ods. 1 CSP. Uvedenému svedčí aj skutočnosť, že podnet žalovaného obsahoval širšie spektrum informácií o osobných a majetkových pomeroch sťažovateľa, ako bral na zreteľ mestský súd v napadnutom rozhodnutí, ktorého skutkový základ je vybudovaný len na základe zistení mestského súdu z jeho úradnej činnosti.

17. Dikcia § 254 ods. 2 CSP v predpokladá, že v priebehu konania sa preukáže skutočnosť, ktorá neodôvodňovala priznanie oslobodenia. Ako uvádza Čentík, „*preukázanie skutočnosti môže mať rôznu povahu, napríklad v rámci dokazovania vo veci samej, prípadne sa o nich môže súd dozvedieť pri svojej úradnej činnosti (napr. v exekučnom konaní, kde exekučný súd vykonáva dohľad, došlo k vymoženiu pohľadávky alebo v súdnom konaní došlo k určení vlastníckeho práva k nehnuteľnosti a pod.)...*“ (Čentík, T. In. Števíček, M. a kol. Civilný sporový poriadok. 2. vydanie. Komentár. C. H. Beck. Praha. s. 1019.).

18. V tomto prípade súd na základe podnetu žalovaného preveril pre účely opodstatnenosti priznania oslobodenia od súdnych poplatkov nepochybne relevantné skutočnosti, ktoré mu dikcia § 254 ods. 2 CSP umožňuje. Predmetným postupom tak nemohlo dôjsť k zásahu do práv sťažovateľa, keďže rozhodnutie o odňatí oslobodenia od súdnych poplatkov strane nie je postupom ovládaným princípom kontradiktórnosti sporových strán.

19. Mestský súd z úradnej činnosti zistil, že sťažovateľ zamlčal skutočnosť dôležitú pre posúdenie osobných a majetkových pomerov, v dôsledku čoho vyhlásenie sťažovateľa v žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov a tlačivo na zdokladovanie pomerov žalobcu nezodpovedalo skutočnosti. V následnom postupe mestského súdu podľa § 254 ods. 2 CSP nemožno vzhliadať pochybenie dosahujúce ústavnoprávnu intenzitu. Preto bolo potrebné v tejto časti ústavnú sťažnosť odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

20. Na dôvažok ústavný súd uvádza, že sťažovateľovi pri zmene pomerov nič nebráni podať žiadosť o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov aj opakovane.

III.2. K porušeniu základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru:

21. Sťažovateľ porušenie týchto práv odvíja od porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. S ohľadom na argumentačné prepojenie uvedených obsahových častí ústavnej sťažnosti nemohlo v dôsledku absencie porušenia základného práva vyjadriť sa k dôkazom zaručeného podľa čl. 48 ods. 2 ústavy dôjsť ani k záveru o porušení sťažovateľom označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako ani práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Preto aj v tejto časti bolo potrebné ústavnú sťažnosť odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

22. V dôsledku odmietnutia ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd nezaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľky.

23. K tomuto rozhodnutiu pripája sudca Peter Straka odlišné stanovisko, ktoré sa týka výroku a odôvodnenia rozhodnutia.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. novembra 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu